

Jakob B. Bjarnason, Síðu

“Vorboðinn”

Blað U.m.f. Vorboðinn
2. tbl. 1925

2. Solublad 1925 ritgjörar Jónatan Sindal
31 janúar og Jóhanna Órnadóttir

Íslenskan.

Það er oft um það rætt, að þessi
ungmannafélag hafi ekki að starfa.
Það er nú að risa sattu, að oft he-
lita á framkvæmdum þjá ungmanna-
félaganna, enda eru aftast í þeim
unglingar sem hafa litla efnalega getu,
en auðvísun er afl þeirra hluta sem
gjöra skal, og eins og málshátturinn
sejir. Þú þó megin við ekki
gleymska þvi, að fleiri afl eru til og sum
eins aflmittil og auðvísun. Ungling-
ar segja að þeir séu samman að þekkingu
se vald. Eða afl, heldur ein, auðvísun,
og mun það sattu. Þenda mun þann
sem nýja hefur þekkingu ^{en} þó þó meitt
að skerta.

Þó að ungmannafélagin komi ekki
fram meirum stöðu þvi þó þeim

þá getur þó enginn sagt hve mikil gagn
þau geta gefið og gera.

Þey minnist á það á sum kornu þeirri
sem enginn naflegur hefur á sér.
mánuði, að hugsumin væri þótt mikil
í eðli sínu, og gæti þátt við þá áhrif,
en eitt af einhæmum kemur er að
hinn er ósýnilegur, og eru það bókstæði
og ákæðir. Það er hættu að hugsumin
getur dulist þegar þörf krefur, en
það er líka ókættu, ef ekki er hætt
að gjöra hugsanirnar sýnilegar, og
þá við stundum verða svo að mönnum
sem veitist er fitt að láta hugsanir
sinar koma fram, jafnvel þó
þeir hafi fylsta áhrif á þau, og mikil
leggja við. Við vissum þau máttu
af þau að sjá þegar hugsinir og
fallegastu skaldskap af þau hugsanirnar
eru ósýnilegar.

Þei, hugsanir skynja enginn, nema

eftir meginum eða hljóði, nema þó
sinn ritara eða talara.

Það er þau hinu mestu aflgafi hug-
ananna, og minn vinnu en mætur gjör-
si í huga leud; og það er ekki sama
hvert málið er; og það er ekki sama
hvernig það er fram búið, hvernig áhrif
eru eða hljóði, eða hvernig orðumun
er raddað. Svild skilssins og metlaka-
mannsins leggur aftur mikil í þau
hvernig hann segi þetta eða hið.
Ef við hefjum sagt það ^{same og þau} ^{þau} ^{er} ^{ekki}
venjulegu orðumun og áhrifum, heft
máttu enginn þótt ^{meit} til þess koma.

Við Íslendinga erum mið svo lángef-
ir að við höfum þessi tungu en flestar
eða þjóði, enda er hinn með elstu tung-
unáttum. Þessum orðum minnum til
sömmu vil og til þess nokkra máls.
greina eftir einhverjum þann málfri-
sta meir sem Íslandi á mið, en það

er Bjarni Jónsson frá Togi. Hann
segja svo:

„Lúkungur sem ver höfundur þess atvarfi
er allur lúkungur þess, himin og jafur
andry og sveigjanlegur, sem fornholl-
ensk lúkungur, og jafur sveigjanlegur og
rökfrættur sem latnesk lúkungur, og
enginn lúkungur er hljómsveigjanlegur er himin,
þegar vel er talað. Þú sýna stíll
forsetu verra er svo góður, at hann gefur
verit þyri mynd á öllum áldum, og
skaldanab þeirra andrytt, aflmikill,
mjúkt og mynd andrytt.

Þessi málur sem þessi erð eru tilfönd
eftir er náttúruvísindur öllum helstu
menningu máttur þess atvarfi svo
sem: Norstu, Saensku, Dönsku,
Kensku, Frönsku og Þýsku, og flestir
sér: fleiri máttur, og svo vel er hann
at sér l.d. at þýsku at hann hefur
orku þáttur at þess máttur, og þessum

verid fatid ad fyrda Faust eftir Goethe,
 af þjósku a' Íslensku. Þess uttan er hann
 einn af kunnustu og talin best ad se'
 alla Íslendinga i' forn tungumun: Latium
 og Grísku. Okkur má þú þykja verid
 i' ad þessi matar, sygi ad þungu vor
 si' hljórn feyveri en alla áða þungu
 er hann þekkir.

Þy þyfi doald svo lengi mid þetta svo ad
 yttur gabi skilist ad hie er um mætti-
 leyan attagrip ad odda sem þungu
 okkar er. Til þess ad mid gjörum
 okkur orð um ad vernda og geyma vel
 einhveru grip, þarf okkur ad skiljast
^{hann} ad se einhveru vith, ad hann se
 i' samu og veru dyo matar.

Okkur málið er mikilsvert fyrir þessa
 þjóð, það er málið sem fyrst og fremst
 ein kemur þjóðina, skilur þó þu
 frá annari, og gefur þeim silver-
 seth. Þy einhver þjóð glata sinu

móðurmáli og þess að tala mála annars
þjóða, þá er hinn talinn að vera runn-
in saman við þá þjóð, og hefur ekki
lengur neinn sí stakka hlunnit.
Við eigum verndun okkar móðurmáls
það að þakka, að við séi höfingur
þingid fullveldi.

Við meyum geta okkar eftir þess sem
við höfum i mánað samband
við ein heimsinn, að tala ekki okkar
heima meiningu þessu þjóðlega.

Við meyum vara okkar á þessu upp-
skafingum sem kynast erlendum
lengum og síðum, og líka svo smáum
augum lengu okkar og heima meiningu
það er einmitt hlutverk bandanna,
og allir sem laudkinnastunda og i
sekkinn lífa, að vernda málið sínu
og allt annað þjóðlegt. Það er koafa
sem við eigum að gjöra til okkar
sjálfr, og þar er hlutverk þess meging-

mannafelgin, að heimsa og þessa málið.
Þá er fyrst og mest um vernd að
tala málið vel. Matur sem tala
falleyt, ^{mál} skriða líka gott málið.
En þá sem talar málið ekki vel, hann
verur stur i mestu vandrotum þessa
hann á að fara að skrifa málið.

Slátt þing ekki síð fólk sem sest
viður að skrifa boef, að þessa það
er lítið með kveðningu, og eitthvað öo
lítið meira, þá þess það að megn
endau á þessastönginni, þess að
það varða þá er yfi þetta, sem
það ebla að segja. Þetta fólk
geti talað viðbotulaustr við man-
inn, sem það ebla að skrifa i klukka
líma, en þessa á að fara að skrifa,
þá það að útrýma fjöldu orða
sem eru dínst í þessum annar-
skata frá það það að breyta orða-
skjöm i skrifum apl. ofl. Þess meging

at þetta er einnig Íslenska, sem
þeir tala, og svo naga þeir þessa
stórgrina.

Þy þú hefur sumarið þvo þref
frá Reykjavíki, frá skúlium milli
þessinga og Svíþýs. Það var auðveld
ad þor skrifudu einn og þor táludu,
enda var málið háborið þy ífa mjög
ad þina þessaraingu eða Snorri
Skulason heft skilið það mál. Það var
þ talað um ad þetta eða hitt voru
skórslegið, glimrandi, smigrandi
hugguleyð ^{og þess} afl. afl. Það sem var,
~~reglulega fallety eða i þó góðri Íslenska~~
gjarnandi fallety það var kallað
votalega fallety eða votaley sath.
Þessi gat erit votalega gott. afl.
var þessu líkt.

Þetta mál þor er fosit ad þessu upp
um sveitina frá Kaupstóðnum,
og þess vegna er va þri dyrum

Það vafar að sjálfum yfir okkar Íslensku
 menningu ef fólkið sem til kaup-
 stadanna, skilur ekki að þetta aflakada
 smíki menningarmál kaupstada-
 lífanna ^{til} ^{þess} ^{þess} fyrir það fólk sem
 það hefur, að þetta mál er hvorki fylg
 sta fiskur, y á að gjörn fólkið sem
 notar það að athlygi.

Mæni blöskva að þessa mál
 samur við spakmáli og snjalllyst
 Grettis, kinnar þessorsins, þóðacullis
 Ólafs þá afl. Það er hall, að
 lesa einu sta þess íslendinga sögu
 á hverjum aldri, til að viðhalda málinu.
 Þey kemur þá aftur að þess sem eg
 minnist á í byggi, að eg við haldum
 við þessingum á málinu, þessum
 að skulla að þess að það sé heilad sem
 þessu, þá minnum við smíki og gott
 skarf, og okkur er þessilegt að byggi
 þessu skarf til, þó að við höfum

ekker þá þá fyrir hendi. Þetta staf
er ekki þannig að miðit veri á þú,
er þó er það fjórðungi þess staf
það er sama stafid sem þú fjór-
ismenn lokka upp, og sem við
gelum þeim seint full þakkað.

Skilmun þess að Kráfa sem
við hald þess fjórðinga heima önnur-
ingarnar á að hvala á sveitun-
um, kaupstaðinn er þess alls
ekki meynigis að viðhalda þú.

Þá stakur er það ljúft hvítku-
dyrgripur mittu máb stakur, Lo-
lenskar er, þá stakur stakur allum
sem eigum íslenskar mötur, að
vera það ljúft, að öryra að þala
~~mittu~~ málit sem heimað, með rítt-
um hljóttum og áhæslum, og yfir-
háfest þá öryra að líta það komma í
ljúft, ^{sem stakur} að þessa stakur sé þessu
máb heimað.

Jónab. Jónab.